

Abant Sosyal Bilimler Dergisi

Journal of Abant Social Sciences

2022, 22(2): 432 – 449, doi: 10.11616/asbi.1088097

Duygusal Yeme Bozukluklarının ve Vücut Kütle İndeksinin Finansal Risk Toleransı Üzerine Etkisi

The Effect of Emotional Eating Disorders and Body Mass Index on Financial Risk Tolerance

Yusuf Bahadır Kavas¹ ID, Esra Tunçer² ID, Mustafa Necati Çoban³ ID, Mustafa Kenan Erkan⁴ ID

Geliş Tarihi (Received): 15.03.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 20.06.2022

Yayın Tarihi (Published): 31.07.2022

Öz: Duygusal yeme davranışı (DYD), bireylerde olumsuz duygulardaki yoğunlukla beraber gözlemlenmektedir. Bireylerin endişe, stres, korku, yalnızlık vb. durumlarda duygusal yeme davranışının arttığı bilinmektedir. Yine mutluluk da bazı durumlarda duygusal yeme bozukluğuna yol açabilmektedir. Duygusal yeme davranışı, bireyleri olumsuz yönde etkileyebilen önemli bir yeme bozukluğudur. Duygusal yeme davranışı, obeziteye yol açabilmektedir. Duygusal yeme davranışı ile birtakım değişkenler arasındaki ilişkilerin literatürde incelendiği gözlemlenmektedir. Bu çalışmada da duygusal yeme davranışı ile finansal risk toleransı (FRT) arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmaktadır. Belirtilen bu amaç doğrultusunda ilgili verilere ulaşabilme amacıyla anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Kadınların duygusal yeme davranışı ve vücut kütle indekslerinin (VKI) finansal risk toleransını negatif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Erkeklerin duygusal yeme davranışı finansal risk toleransını etkilemezken, vücut kütle indeksleri ise finansal risk toleransını olumlu yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Yeme Bozukluğu, Finansal Risk Toleransı, Davranışsal Finans.

&

Abstract: Emotional eating behavior is generally observed in individuals with the intensity of negative emotions. Individuals' anxiety, stress, fear, loneliness, vd. It is known that emotional eating behavior increases in situations. Also, happiness can lead to emotional eating disorders in some cases. Emotional eating behavior is an important eating disorder that can negatively affect individuals. Emotional eating behavior can lead to obesity. It is observed that the relationships between emotional eating behavior and some variables are examined in the literature. In this study, it is aimed to investigate the relationship between emotional eating behavior and financial risk taking behaviors. In line with this stated purpose, a survey was conducted in order to reach the relevant data. Emotional eating behavior and body mass indexes of women negatively affect financial risk tolerance. While emotional eating behavior of men does not affect financial risk appetite, body mass indexes positively affect financial risk tolerance.

Keywords: Emotional Eating Disorder, Financial Risk Tolerance, Behavioral Finance.

Atıf/Cite as: Kavas, Y. B., Tunçer, E., Çoban, M. N., Erkan, M. K. (2022). Duygusal Yeme Bozukluklarının ve Vücut Kütle İndeksinin Finansal Risk Toleransı Üzerine Etkisi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 432 - 449. doi: 10.11616/asbi.1088097

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/asbi/policy>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2000 – Bolu

¹ Öğr. Gör. Dr., Yusuf Bahadır Kavas, Bilecik Şeyh Edebalı Üniversitesi, yusuf.kavas@bilecik.edu.tr. (Sorumlu yazar).

² Arş. Gör., Esra Tunçer, Ankara Üniversitesi, dytesra17@gmail.com.

³ Doç. Dr., Mustafa Necati Çoban, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, necati.coban@gop.edu.tr.

⁴ Dr. Öğr. Üyesi, Mustafa Kenan Erkan, Sakarya Üniversitesi, merkan@sakarya.edu.tr.

1. Giriş

Finansal riskler, finansal piyasaların gelişimi ve çeşitli finansal araçların kullanımı ile ilgilidir. Fonlama riski, likidite riski, faiz oranlarındaki değişim riski, enflasyon riski, döviz riski ve kredi riski gibi çeşitli finansal risk grupları bulunmaktadır (Kozubíková vd., 2017). Bireysel yatırımcıların portföy çeşitlendirmesinde almış oldukları kararlar önemli ölçüde finansal risk taşımaktadır. Bireysel yatırımcıların finansal risk alma davranışları, davranışsal finans disiplini çerçevesinde büyük önem arz etmektedir.

Bir bireyin finansal bir karar verirken kabul etmeye istekli olduğu maksimum belirsizlik miktarı, finansal risk toleransı olarak tanımlanmaktadır (Grable ve Joo, 2000). Finansal risk toleransı ekonomik ve sosyal hayatın birçok noktasına temas etmesi nedeniyle finansal risk toleransının ortaya çıkarılması oldukça önemlidir. Bununla birlikte bireylerin risk toleransını ölçmek, risk almanın öznel yapısı nedeniyle zor olmaktadır (Cavezzali vd., 2015).

Finansal risk toleransı, servet birikimi, emeklilik, portföy dağılımı, sigorta ve diğer tüm yatırım ve finansla ilgili kişisel seçimlerde çok önemli bir rol oynar (Hanna vd., 2001). Bireylerin finansal risk alma tutumu, bireylerin finansal memnuniyet düzeyleri üzerinde belirleyicidir. Bireyler tasarruf ve yatırım konusundaki tercihlerini belirli finansal hedeflere ulaşma amacıyla yapmaktadır. Finansal hedeflerine ulaşabileceğini hisseden kişiler, mali durumlarının yönetiminden de memnun olacaktır.

Finansal risk toleransı, bir bireyin riskli davranışlarını belirleyen faktörlerden birisidir. Finansal risk toleransı, yatırımcıların riskli bir yatırım tercihine karşı savunmasızlığını artırmaktadır (Kannadhasan, 2015). Riskli bir yatırım tercihi sonrasında yatırımcının servetini artırması muhtemeldir fakat bunun tersi de olabilir ve yatırımcı servet kaybına uğrayabilir (Hanna ve Chen, 1997; Kannadhasan, 2015; Yao ve Hanna, 2005). Risk almaya istekli bir birey, yüksek riskli davranış sergileme eğilimindedir.

İnsanların riskli finansal tercihlerini yalnızca istatistiklere dayandırarak gerçekleştirdiğini varsayarsak tüm bireylerin benzer seçimler göstereceğini ve tahmin edilebilir piyasa hareketlerinde bulunacağını belirtmemiz gerekir. Fakat davranışsal finansın çıkış noktasından yola çıkarak bireylerin finansal karar alma süreçlerinde homojen tercihlerde bulunmadığı ve bazen öngörülemeyen davranışlarda buldukları ifade edilebilir (Wu vd., 2012).

Neoklasik iktisat teorisinin bir yatırımcının bir borsadaki gerçek davranışını doğru bir şekilde tasvir etmediği yönünde görüşlerini ifade eden önemli bir kesim bulunmaktadır. Bu kesime göre bireylerin yatırım esnasında karar verme süreçleri, büyük ölçüde ruh hali, duygular ve kişilik özellikleri gibi psikolojik faktörlerle şekillenmektedir (Akerlof ve Shiller, 2009; De Bondt ve Thaler, 1987; Kahneman, 2015; Szyszka ve Zielonka, 2007; Todd ve Gigerenzer, 2003).

Psikoloji ve ekonomi arasındaki ilişkileri konu edinen literatürün günden güne genişlediği gözlemlenmektedir. İnsanların fiziksel özelliklerinin davranışları üzerine etkisi ve bu davranışların sosyoekonomik sonuçlarını inceleyen çalışmaların sayısı sürekli artmaktadır. İnsanların fiziksel görünüşleri ile ilgili olarak özellikle dikkat çeken iki unsur, boy uzunluğu ve ağırlıktır (Addoum vd., 2017).

Obezite, vücutta yağ dokusu miktarının fazlalığı olarak tanımlanmaktadır. İnsan hayatını tehdit eden, önemli sağlık problemlerine yol açan obezite, geleneksel olarak vücut kütle indeksi⁵ ile ölçülmektedir (Vaidya, 2006). Vücuttaki yağ birikimi olarak tanımlanan obezitenin meydana gelmesinde biyolojik, çevresel ve psikolojik faktörlerin etkileşiminin önemli olduğu ifade edilmektedir. Başka bir deyişle genetik, cinsiyet, beslenme alışkanlıkları, perinatal, gelişimsel, çevresel, sinirsel ve psikososyal faktörler obezitenin oluşmasında önemli ölçüde etkili olabilmektedir (Levin, 2004).

⁵ Yabancı literatürde "Body Mass Index" (BMI) olarak geçen bu kavram Türkçe literatürde "Vücut Kütle İndeksi" veya "Vücut Kitle İndeksi" olarak kullanılabilir.

Obeziteye duygusal yeme davranışının önemli etkisinin olduğu bilinmektedir. Duygusal yeme davranışı, “anksiyete, depresyon, öfke ve yalnızlık gibi bir dizi olumsuz duyguya yanıt olarak yemek yeme davranışı” olarak tanımlanmaktadır. Duygusal refahı ararken, duyguların yemek tercihi ve yeme alışkanlıkları üzerinde güçlü bir etkiye sahip olduğu iyi bilinmektedir. Yiyeceklerde rahatlama aramak, çoğu zaman uzun süreli bir diyet veya günlük yaşamımızda meydana gelen diğer sorunların bir sonucu olarak, kaygı, üzüntü ve diğer olumsuz duyguları hafifletmek için bir strateji olarak görülmektedir (Garaulet vd., 2012).

Fazla kilo veya obezitesi olan bireylerin %60 veya daha fazlasının aynı zamanda duygusal yeme davranışı gösteren kişiler olduğu ifade edilmektedir (Ganley, 1989). Duygusal yeme davranışı gösteren kimseler olumsuz duygulara tepki olarak özellikle yağ, şeker ve enerji içeriği yüksek yiyecekler tüketme eğilimindedirler (Elfhag ve Rössner, 2005). Artan vücut ağırlığı ile birlikte bu yeme alışkanlıkları, duygusal yeme davranışına sahip kimseleri diyabet ve kalp hastalıklarına karşı savunmasız konumda bırakmaktadır (Melanson, 2007). Özellikle obeziteye neden olması ve genel sağlık üzerindeki olumsuz etkilerinden ötürü duygusal yeme bozuklukları önem arz etmektedir (Frayn ve Knäuper, 2018).

Obez bireylerin daha çabuk acıkmaları neticesinde daha fazla risk arayışında oldukları öngörülmektedir (Symmonds vd., 2010). Aynı zamanda obez bireylerin karar verme, idrak edememe ve bilişsel esneklik konularında sorun yaşayabildikleri bildirilmiştir (Yang vd., 2018)

Bu çalışmada obezite üzerinde önemli etkisi bulunan duygusal yeme bozukluklarının finansal risk alma davranışları üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmaktadır. Belirtilen amaç doğrultusunda ilgili verilere ulaşmak için anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalışmada bir sonraki bölümde finansal risk toleransı, duygusal yeme davranışı ve vücut kütle indeksi ile ilgili literatür araştırması bölümü yer almaktadır. Literatür araştırmalarından sonraki bölümde ise çalışmada kullanılan veri seti ve yöntem tanıtılmıştır. Veri seti ve yöntem tanıtıldıktan sonra çalışma kapsamında ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Son olarak ise sonuç bölümünde ulaşılan bulgulara dair değerlendirmeler ve öneriler ifade edilmiştir.

2. Literatür

Neoklasik ekonomide bireylerin akıllıca hareket ederek kendi faydasını artıracak şekilde kararlar verdiği varsayımı kurulur. Kahneman ve Tversky (1979), bireyin davranışının teoride uygulamadan farklı olduğunu ve klasik finansal modellerin tüm finansal kararları açıklayamayacağını veya tahmin edemediğini belirtmişlerdir. Bu nedenle, daha önce ve şimdi bireylerin ekonomik rasyonelliği eleştirilmektedir (Bikas vd., 2013). Bir bilim olarak davranışsal finans, 2002'den sonra Daniel Kahneman'ın, psikolojik araştırmaları ekonomi bilimine entegre etmesinden sonra Nobel ödülünü almasıyla bu tarihten itibaren davranışsal finans; birçok yönetici ve akademisyenin ilgisini çeken gündemde olan bir konudur.

Davranışsal finans; duyguların ve bilişsel hataların yatırımcıları ve yatırımcıların karar verme sürecini nasıl etkilediğini daha iyi anlamaya ve açıklamaya çalışmakta ve bu tür hataların gerekçelerini tespit etmeyi amaçlamaktadır (Kishore, 2004). Bir başka görüşe göre davranışsal finans psikolojinin finansal karar verme sürecini ve finansal piyasaları nasıl etkilediğinin incelenmesidir.

Davranışsal finans yaklaşımına göre yatırımcılar karar alırken beklenen fayda teorisinde ifade edildiği gibi fayda-maliyet analizini ve riskleri bir bilgisayar programı gibi hesaplayamaz. Yatırımcının çevresel, kalıtsal ve biyolojik özellikleri, psikolojik durumu, geçmiş deneyimleri, alışkanlıkları karar alırken belirleyicidir. Duyguları ile hareket eden yatırımcılar genellikle rasyonellikten uzaklaşmakta ve yatırım kararlarında beklemedikleri sonuçlarla karşılaşabilmektedir. Davranışsal finans tam da bu noktaya odaklanarak yatırımcıların psikolojilerini ve psikolojileri etkileyen alt unsurları incelemekte, anlık kararlar alınırken altta yatan sebeplerin neler olduğunu ortaya çıkarmaya çalışmaktadır.

Finansal risk toleransı üzerinde cinsiyet, yaş, medeni durum, gelir seviyesi vb. demografik faktörler de etkili olabileceği gibi aynı zamanda birtakım hormonlar ve bireylerin ruh hallerinin de finansal risk toleransı üzerinde etkili olabileceğine yönelik literatürde sıklıkla çalışmalar yapıldığı gözlemlenmektedir.

Demografik unsurlar içerisinde yer alan cinsiyetin finansal risk toleransını etkilediği bilinmektedir. Yapılan çalışmalarda genellikle erkeklerin kadınlara göre daha çok risk alma davranışı sergiledikleri bilgisine ulaşılmıştır (Eckel ve Grossman, 2002; Powell ve Ansic, 1997; Sapienza vd., 2009; Xie vd., 2017; Zetterdahl ve Hellström, 2015). Yaş ile finansal risk alma arasındaki ilişki incelendiğinde yaygın görüş, risk almanın yaşla birlikte azalmasıdır. İnsanlar yaşlandıkça finansal riskten daha çok kaçınmaktadır (Bellante ve Green, 2004; Dickason ve Ferreira, 2018; Jianakoplos ve Bernasek, 2006; Schooley ve Worden, 1999). Bireylerin medeni durumları ve finansal risk alma davranışları arasındaki ilişkiyi konu alan çalışmalara bakıldığında evli bireylerin bekarlara göre daha yüksek risk toleransına sahip oldukları gözlemlenmektedir (Leon ve Aprilia, 2018; Sunden ve Surette, 1998). Bu çalışmaların yanı sıra medeni durumun finansal risk toleransı üzerine etkisi olmadığını tespit eden çalışmalar da mevcuttur (Anbar ve Melek, 2010; Chaulk vd., 2003). Gelir seviyesi ile finansal risk alma düzeyi arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalar analiz edildiğinde gelir seviyesi ile finansal risk toleransı arasındaki pozitif yönlü ilişkinin varlığı görülmektedir. Bireylerin gelir seviyesi arttıkça finansal risk toleransları da artmaktadır (Gable, 2000; Hallahan vd., 2004; Wong, 2011).

Yine bireylerin eğitim düzeylerinin de finansal risk toleransı üzerinde etkili olduğu yönünde bir uzlaşma bulunmaktadır. Genel olarak profesyonel eğitim almış kişilerin, bir yatırımın riskini ve geri dönüşünü değerlendirme konusunda diğer bireylere göre daha iyi bir beceriye sahip olduğu varsayılmaktadır (Kannadhasan, 2015). Yükseköğretim düzeyinde bir eğitim seviyesinin bireyi daha yüksek düzeyde finansal risk almaya teşvik ettiği yönünde bilgilere ulaşılmıştır (Macrimmon ve Wehrung 1986). Diğer çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Artan eğitim seviyeleri, artan finansal risk toleransı ile ilişkilidir (Gable ve Lytton, 1999; Lee ve Hanna, 1991; Sung ve Hanna, 1996)

2007 yılında Morningstar forumlarında yapılan bir risk toleransı tartışmasında Megan adlı bir katılımcı şu gözlemlerde bulunmuştur: "Risk toleransım bazen yüksek, bazen düşük (ruh halime bağlı)". Bu, aynı zamanda ruh halinin de risk toleransı üzerinde etkili olduğunu ortaya koyan önemli bir kanıttır. Bir kişinin ruh halinin giyilen kıyafet türü, tüketilen yiyecekler, riskli ve riskli olmayan faaliyetlere katılım da dahil olmak üzere hür türlü günlük kararı etkilediği bilinmektedir (Gable ve Roszkowski, 2008; Hirshleifer ve Shumway, 2003; Schwarz, 2000).

J. E. Gable ve Roszkowski (2008), mutlu bir ruh hali içerisinde bulunan karar vericilerin biyo-psikososyal ve çevresel faktörleri sabit tutarak daha yüksek finansal risk toleransına sahip olduklarını göstermiştir. Mutlu bir duygu-durum uyarısının nötr duygu-duruma kıyasla risk arama davranışını artırdığını, buna karşın üzgün duygu-durum uyarısının nötr duygu-duruma kıyasla davranışsal farklılıkları uyarmadığını ortaya koymuştur (Stanton vd., 2014).

Birçok hormon finansal karar alma sürecini etkileyebilir. Finansal karar alma sürecine etki eden bu hormonlar içerisinde özellikle testosteron ve kortizol ön plana çıkmaktadır (Herbert, 2018). Testosteron hormonu ile finansal risk toleransı arasındaki ilişki incelendiğinde testosteron seviyelerinin yatırım kararı alırken risk alma ile pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir (Apicella vd., 2008; Nofsinger vd., 2018). Testosteron hormonunun erkeklerin rekabet edebilirliği ve risk alması kapsamında motive edici bir özelliğe sahip olduğu söylenmektedir. Testosteron hormonundaki geçici bir artış, erkeklerde rekabetçi ve riskli davranışları teşvik eder ve karlı davranışlara yol açar (Njegovanović, 2018). Yine fiziksel veya psikolojik strese yönelik tepkiyi düzenleyen kortizol hormonunun finansal piyasalarda istikrarsızlığı öngördüğü tespit edilmiştir. Hem kortizol hormonunun hem de testosteron hormonunun yatırımı daha riskli varlıklara kaydıracağı sonucuna ulaşılmıştır (Herbert, 2018). Yine kortizol hormonunun finansal risk alma ile negatif yönde ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar da mevcuttur (Nofsinger vd., 2018). Kortizol ve testosteron hormonunun birlikte risk almayı düzenlediği bulgusuna ulaşan çalışmalar da bulunmaktadır (Mehta vd., 2015).

Büyüme, yaşamın sürdürülmesi ve sağlığın korunması için besinlerin kullanılması şeklinde tanımlanan beslenme, insanın temel gereksinimlerinin başında gelmektedir (Baysal, 2011). Beslenme alışkanlıklarının yeterli ve dengeli beslenme yönünde şekillendirilmesi obezite, hipertansiyon, tip 2 diyabet, kardiyovasküler hastalıklar gibi birçok kronik hastalık riskinin azaltılmasını sağlar (de Ridder vd., 2017;

Micha vd., 2017). Bireyler beslenme ihtiyacının karşılanması sürecinde farklı yeme davranışları gösterebilirler. İştah, hormonlar, genetik, çevresel etkenler, duyu durum, sosyo demografik faktörler, geçmiş deneyimler, kültürel ve dini inanışlar gibi birçok faktör yeme tutum ve davranışları üzerinde etkilidir (Karakuş vd., 2016). Ayrıca, beslenme davranışı duyu durum ve psikolojik durum ile yakından ilişkilidir. Bireylerin psikolojik durumları besin seçimini ve tüketimini değiştirebilmektedir (Gibson, 2006; Singh, 2014). Hem olumlu hem olumsuz özellikteki duygular yeme davranışında değişikliklere neden olmaktadır. Normalde olumsuz duygular veya stres durumunda gözlenen fizyolojik reaksiyonlar tokluk hissine benzediği için, besin alımının azalması beklenmektedir. Ancak, bazen olumsuz duygular karşısında besin alımında artış da görülebilmektedir (Sevinçer ve Konuk, 2013).

Duygusal yeme, olumsuz duyu ve deneyimlerle (stres, yalnızlık, sıkıntı, kaygı gibi) başa çıkma stratejisi olarak besin tüketme davranışı şeklinde tanımlanabilir. Duygusal açlık ve fiziksel açlık arasında çeşitli farklılıklar bulunmaktadır. Duygusal açlık bazı duygusal tetikleyicilerden kaynaklanırken, fiziksel açlık fizyolojik bir ihtiyaçtan kaynaklanır. Duygusal açlık aniden ortaya çıkabilir ve duygusal açlığın hemen giderilmesi gerekir. Duygusal yeme durumunda yemeye devam etme davranışı görülebilir. Fiziksel açlık ise yavaş yavaş ortaya çıkar, bekleyebilir, açlık giderildiğinde (tokluk durumunda) yeme davranışının durması daha olasıdır. Duygusal yeme, arkasında suçluluk duygusu bırakabilirken, fiziksel açlık durumunda besin tüketmek bu duyguya neden olmaz (Doğan vd., 2011).

Olumsuz duyu durumunda aşırı yeme davranışı gösteren bireyler, enerji içeriği yoğun, lezzetli, şeker içeriği yüksek besinleri tüketme eğilimi göstermektedirler (Devonport vd., 2019; Evers vd., 2010). Duygusal yeme, ağırlık artışına neden olabilir (Koenders ve van Strien, 2011). Finlandiyalı yetişkinlerle yapılan yedi yıl izlemli popülasyon temelli bir çalışmada, depresyon ve duygusal yeme davranışının vücut kütle indeksi (VKİ) ve abdominal obezite göstergesi olan bel çevresi ile pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur (Kontinen vd., 2019) Duygusal olarak ortaya çıkan yeme, fazla kilolu ve obez bireylerde ağırlık yönetimi hedeflerini sürdürmedeki başarısızlıklarla ilişkilidir (Elfhag ve Rössner, 2005).

Obezite, sağlığı bozacak ölçüde vücutta anormal veya aşırı yağ birikimi olarak tanımlanmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2016 yılı verilerine göre yetişkinlerin %39'u fazla kilolu ve %13'ü obezdir (WHO, 2020). Obezite; insülin direnci, hipertansiyon dislipidemi, tip 2 diyabet, non-alkolik yağlı karaciğer hastalığı, kardiyovasküler hastalıklar, uyku bozuklukları, pulmoner hastalıklar, bazı kanser türleri (endometrial, meme, prostat, kolon gibi), gastroözofageal reflü hastalığı gibi çok çeşitli hastalıkların risk artışı ile ilişkilidir (Apovian, 2016; Upadhyay vd., 2018). Bu kapsamda obezite yaşam kalitesini ve beklenen yaşam süresini etkilemektedir. Obezite aynı zamanda işsizlik, sosyal dezavantajlar ve azalmış sosyo-ekonomik üretkenlikle de ilişkilidir, dolayısıyla ekonomik bir yük oluşturmaktadır (Blüher, 2019). Ayrıca obezite, sağlık bakım maliyetlerinde artış ve olumsuz ekonomik sonuçlarla ilişkilidir (Apovian, 2016). Bunlara ek olarak, obezitenin psikososyal yük ile ilişkili olduğu bildirilmiştir. Obez bireylerin duyu durum, öz-saygı, yaşam kalitesi ve beden imajı ile ilgili duygusal sıkıntıları tedavi arayışında rol oynamakla birlikte tedavinin başarısını da etkileyebilir (Sarwer ve Polonsky, 2016).

Bu çalışmalar dikkate alındığında finansal risk toleransı ile ilgili hipotezler şu şekilde belirlenmiştir:

H₁: Erkeklerin duygusal yeme davranışının finansal risk toleransı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H₂: Kadınların duygusal yeme davranışının finansal risk toleransı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H₃: Erkeklerin vücut kütle indeksinin finansal risk toleransı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H₄: Kadınların vücut kütle indeksinin finansal risk toleransı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H₅: Duygusal yeme davranışının vücut kütle indeksi üzerinde anlamlı bir etki vardır.

H₆: Yaşlar arasında finansal risk toleransı açısından anlamlı farklılık vardır.

H₇: Eğitim seviyeleri arasında finansal risk toleransı açısından anlamlı farklılık vardır.

H₈: Çocuk sayısına göre finansal risk toleransı açısından anlamlı farklılık vardır.

H₉: Gelir grupları arasında finansal risk toleransı açısından anlamlı farklılık vardır.

H₁₀: Medeni duruma göre finansal risk toleransı açısından anlamlı farklılık vardır.

H₁₁: Kadın ve erkek arasında finansal risk toleransı açısından anlamlı farklılık vardır.

Çalışma farklı demografik özelliklere sahip olan kişilerin finansal risk toleranslarındaki anlamlı farklılığı ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bunun yanı sıra; duygusal yeme davranışı gösterilmesi ve vücut kütle indeksindeki artışın kadın ve erkeklerin finansal risk toleranslarında oluşturabileceği etkilerin belirlenmesi hedeflenmektedir. Çalışma özellikle vücut kütle indeksi ve duygusal yeme davranışı ile finansal risk toleransı arasındaki etkinin varlığını saptamayı amaçladığı için literatürde yer alan birçok çalışmadan ayrılmaktadır. Vücut kütle indeksinin finansal risk toleransını ortaya çıkardığı çalışmalar olsa da (Addoum vd., 2017; Erkan ve Kavas, 2021) duygusal yeme davranışı ile finansal risk toleransı arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bir çalışmaya rastlanmamıştır.

3. Yöntem

3.1 Metodoloji

Araştırmada kullanılmak üzere geliştirilen ankete ait etik kurul izni alınmıştır. Bireylere araştırmadan istedikleri zaman ayrılabilmesi bilgisi verilmiş ve katılımcıların kimlik bilgileri istenmemiştir. Çalışmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştiği ve katılımcıların çalışmaya kendi rızası ile katıldıklarına dair onay işlemi alınmıştır. Araştırmanın ana kütlesi Türkiye’de yaşayan 18 yaş ve üzerinde olan bireylerden oluşmaktadır. Çalışma verileri Covid-19 döneminde toplandığı için anket online olarak katılımlara yaptırılmıştır. Çalışmaya katılmak için 18 yaşın üzerinde olunması haricinde herhangi bir kısıt bulunmamaktadır. Ana kütlede Türkiye’de yaşayan yerleşik kişilerden kolayda örneklem yoluyla seçilmiş 531 kişi çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. 531 kişiden toplanan verilerden analizde sapmalara neden olabileceği için 28 kişinin verileri çıkarılmıştır. Verilerin güvenilirliği açısından cevaplayanların birden fazla cevap vermemesi için azami ölçüde özen gösterilmiş ve anket linki bireylere toplu olarak değil tek tek gönderilmiştir.⁶ Örnekleme ilişkin tanımlayıcı frekanslar Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1: Tanımlayıcı Frekanslar

Değişkenler	Frekans	(%)	Değişkenler	Frekans	(%)
M Hâl:			Cinsiyet:		
Evli	139	27,6	Erkek	217	43,1
Bekâr	364	72,4	Kadın	286	56,9
Gelir:			Değişkenler	Frekans	(%)
1-.2000	203	40,4	Yaş:		
2.001-4.000	115	22,8	20 yaş altı	81	16,1
4.001-6000	82	16,3	21-30	286	56,9
6.001-8000	68	13,5	31-40	111	22
8.001 ve üzeri	35	7	41 ve üzeri	25	5
Eğitim:			Çocuk sayısı:		
12 yıl ve altı	41	8,1	0 çocuk	407	80,9
13- 16 yıl	342	68	1 çocuk	54	10,7
17 ve üzeri	120	23,9	2 ve üzeri	42	8,4
				Toplam (n): 503	

⁶ Değişkenlere ait anket verileri 2021 yılı içerisinde toplanmıştır. İlgili ölçek ifadeleri için Sakarya Üniversitesi Etik Kurulundan 07.04.2021 tarihli 33/04 karar sayısı ile onay alınmıştır.

Çalışmada erkekler 217 kişi ile yüzde 43,1'lik, kadınlar ise 286 kişi ile yüzde 56,9'luk orana sahiptir. Çalışma alanına bakıldığında ankete katılanların 27,6'sının evli, yüzde 72,4'ünün ise bekâr olduğu görülmektedir. Çocuğu olmayan katılımcıların oranı yüzde 80,9 iken, 1 çocuğu olanların yüzde 10,7'lik orana sahip oldukları, 2 ve üzerinde çocuğu olanların oranı ise yüzde 8,4'tür

Ankete katılan katılımcıların yaşları incelendiğinde yüzde 73'ünün 31 yaşın altında olduğu tespit edilmiştir. Ankete katılanların yüzde 8,1'i 12 yıl ve altında eğitim görmüş ilköğretim ve lise mezunu, yüzde 68'i 13-16 yıl arasında eğitim görmüş ön lisans-lisans mezunu, yüzde 23,9'u ise 17 yıl ve üzeri eğitim görmüş lisansüstü dereceye sahip kişilerden oluşmaktadır. Katılımcıların yüzde 40,4'ü 2001 TL'nin altında gelire sahipken, yüzde 36,8'inin geliri 4001 TL'nin üzerindedir.

3.2. Ölçeklerin Geçerlik ve Güvenirlik Testleri

John Grable ve Lytton (1999) tarafından geliştirilen, finansal risk toleransını ölçmeyi amaçlayan anket kullanılmıştır. Sorular John Grable ve Lytton, (1999) tarafından bireylerin riskli davranış gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Sorular Türkçe'ye çevrilmiştir ve çevrimiçi olarak katılımcılara sunulmuştur. Risk alma puanı John Grable ve Lytton (1999) tarafından geliştirilen puanlar çerçevesinde 13-47 puan aralığında risk puanları hesaplanmaktadır. Katılımcıların risk toleransı puanları; 0-18 puan aralığındaysa düşük risk toleransına, 19-22 arası puanda ortalamanın altında risk toleransına, 23-28 puan ortalama düzeyde risk toleransına, 29-32 puan ise ortalamanın üzerinde risk toleransına, 33-47 puan aralığındaysa yüksek risk toleransına sahip olduğunu göstermektedir. Çalışmada katılımcıların risk seviyesi puanları 14 ile 41 puan arasında değişmektedir. Ortalama risk puanı 26,22 (standart sapma = 5,17) çıkmıştır.

Garaulet vd. (2012) tarafından geliştirilen Duygusal Yeme Ölçeği, 10 maddeden ve üç alt boyuttan (yeme isteğini engelleyememe, yiyecek türleri, suçluluk hissi) oluşan dördümlü likert tipi bir ölçektir. ("0" Asla, "1" Bazen, "2" Genellikle ve "3" Her zaman). Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçekten en düşük "0" en yüksek "30" puan alınmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, duygusal yeme davranışının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir (Garaulet vd., 2012). Duygusal Yeme Ölçeği'nin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği çalışması ilk olarak (Akın vd., 2016) tarafından, ardından (Arslantaş vd., 2019) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin alfa iç tutarlık katsayısı ilk çalışmada 0,88 (Akın vd., 2016), ikinci çalışmada ise 0,84 olarak belirlenmiştir (Arslantaş vd., 2019). Ölçeğin orijinalinde puan sınıflaması; "0-5" puan "duygusal yiyici olunmadığı", "6-10" puan "düşük düzeyde duygusal yiyici", "11-20" puan "duygusal yiyici" ve 21-30 puan "çok duygusal yiyici" şeklinde yapılmıştır (Garaulet vd., 2012). Ancak Türkçe versiyonda kesme noktası 21 puan olarak önerilmiştir (Arslantaş vd., 2019). Çalışmada katılımcıların duygusal yeme davranışları puanları en düşük 1 en yüksek 29 puan olarak çıkmıştır. Ortalama duygusal yeme davranışı puanı 10,42 (standart sapma = 5,51) çıkmıştır. Kadınların duygusal yeme davranışı puanı 10,85 (standart sapma = 5,18), erkeklerin duygusal yeme davranışı puanı ise 8,94 (standart sapma = 4,61) olarak tespit edilmiştir.

Fazla kilo ve obezite durumunun sınıflamasında, vücut ağırlığının (kg) boy uzunluğunun metre karesine bölünmesiyle elde edilen vücut kütle indeksi değeri [VKİ= vücut ağırlığı (kg)/ boy uzunluğu² (m²)] kullanılmaktadır. Yetişkinlerde VKİ değerinin ≥ 25 kg/m² olması fazla kiloluluk, ≥ 30 kg/m² olması ise obezite olarak tanımlanır (WHO, 2000). Katılımcıların VKİ'leri Dünya Sağlık Örgütü'nün hesaplama yöntemi ile belirlenmiş ve bireyler VKİ'lerine göre <18.5: Zayıf; 18.5- 24.9: Normal; 25.0-29.9: Fazla Kilolu;>30: Obez olarak sınıflandırılmıştır. Çalışmada katılımcıların vücut kütle indeksleri en düşük 13,79 en yüksek 43,21 olarak hesaplanmıştır. Ortalama vücut kütle indeksi puanı 23,99 (standart sapma = 4,13) çıkmıştır.

Ölçeklerin güvenilirliğini test etmek amacıyla "Cronbach's Alfa" kullanılmıştır. Analiz sonucunda 13 maddelik risk tolerans ölçeğine ait Cronbach's Alfa değeri 0,687 olarak, duygusal yeme davranışına ait 10 maddelik anketin Cronbach's Alfa değeri ise 0,81 olarak belirlenmiştir. Anketten herhangi bir soru çıkarılmamıştır. Bu değerler Nakip (2006)'ya göre $0.61 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek güvenilir, $0.81 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek çok güvenilirdir.

Finansal risk toleransı ve duygusal yeme davranışı değişkenlerine ilişkin ifadelerin korelasyon katsayılarına ilişkin değerlere bakıldığında (bkz. Ekler) değişkenler arasındaki korelasyonların zayıf ($0 < r \leq 0,3$) ve orta yönlü ($0,3 < r \leq 0,7$) oldukları görülmektedir.

3.3. Analiz Metodu

Veriler SPSS programı yardımı ile analize tabi tutulmuştur. İki kategorili değişkenler arasında finansal risk açısından fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi, ikiden fazla kategorisi olan değişkenler arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla da ANOVA testi kullanılmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2014) Duygusal yeme davranışının finansal risk toleransı üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını test etmek amacıyla regresyon analizi yapılmıştır.

Veriler normallik açısından incelendiğinde, çarpıklık ve basıklık katsayılarının finansal risk toleransı (FRT) için (Skewness= 0,187 ile Kurtosis= -0,286) aralığında, duygusal yeme davranışı (DYD) için (Skewness= 0,651 ile Kurtosis= 0,260) VKİ için ise (Skewness= 0,647 ile Kurtosis= 0,817) olduğu görülmektedir. Çarpıklık ve basıklık katsayıları -1,5 ile +1,5 aralığında olduğundan bu durumda verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2014).

Duygusal yeme davranışı gösteren kişiler kendilerine hâkim olamamakta ve çikolata, tatlı, fastfood gibi kendilerini anlık tatmin edecek yiyeceklere doğru yönelmektedirler. Duygularını kontrol altına alamayan bu kişiler finansal risk toleransı söz konusu olduğunda da benzer bir durumu gösterebilecektir. Bu kapsamda bireylerin duygusal yeme davranışı göstermesinin finansal risk toleransı üzerinde etki oluşturabileceği düşünülmektedir. Ancak kadın ve erkeklerin duygusal durumlarının birbirinden farklı olması nedeniyle duygusal yeme davranışı üzerindeki etkiyi kadın ve erkeklerde ayrı ayrı değerlendirme daha doğru olabilecektir. Bu nedenle H_1 ve H_2 hipotezleri geliştirilmiş ve test edilmiştir.

H₁: Erkeklerin duygusal yeme davranışının finansal risk toleransı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H₂: Kadınların duygusal yeme davranışının finansal risk toleransı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Tablo 2: Erkeklerin DYD- FRT Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standardize edilmemiş katsayılar	Standart Hata	Standardize edilmiş katsayılar	t değerleri	Sig.
	B	Standart Hata	Beta-B		
Sabit	27,614	,773		35,736	,000
DYD	-,050	,077	-,044	-,653	,515
Bağımlı Değişken: FRT					
F=,426; p>.05; R ² = ,002 Düzeltilmiş R ² = -,003					

Bağımsız değişken ile (DYD), bağımlı değişken (FRT) arasındaki ilişkiyi incelemek ve DYD'nin FRT üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan regresyon analizinde erkeklerin duygusal yeme davranışı puanlarının finansal risk toleransını açıklama oranı $R^2 = -,003$ olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçlara göre bağımsız değişken olan erkeklerin duygusal yeme davranışının bağımlı değişken olan finansal risk toleransı üzerinde ($F = ,426$; $df:1$; $p > .05$) değerleri ile anlamlı değildir. Bu verilere göre **H₁ reddedilmiştir.**

Tablo 3: Kadınların DYD- FRT Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standardize edilmemiş katsayılar	Standart Hata	Standardize edilmiş katsayılar	t değerleri	Sig.
	B	Standart Hata	Beta-B		
Sabit	27,128	,669		40,558	,000

DYD	-,160	,056	-,167	-2,850	,005
Bağımlı Değişken: FRT					
F=8,120; p<.05; R ² = ,028 Düzeltilmiş R ² = ,024					

Kadınların DYD'lerinin FRT'lerini etkileyip etkilemediğinin test edildiği analizde determinasyon katsayısına, diğer bir adı ile R² değerine bakıldığında, duygusal yeme davranışının finansal risk toleransını açıklama oranı R²= ,024 olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçlara göre bağımsız değişken olan kadınların duygusal yeme davranışı bağımlı değişken olan finansal risk toleransı üzerinde (F=8,120; df:1; p<.05) değerleri ile anlamlı bir etkiye sahiptir. Duygusal yeme davranışı finansal risk toleransını negatif yönde etkilemektedir. Yani kadınların duygusal yeme davranışları arttıkça risk toleransları azalmaktadır. Bu verilere göre **H₂ kabul edilmiştir.**

Kadınların ve erkeklerin ayrılarak her iki cinsiyetin vücut kütle indekslerinin finansal risk toleransları üzerindeki etkisi belirlenmek istenmiştir. Bu kapsamda erkek ve kadının vücut kütle indeksleri bağımsız değişken, finansal risk toleransları ise bağımlı değişken olarak belirlenmiştir. Bu nedenle H₃ ve H₄ hipotezleri geliştirilmiş ve test edilmiştir.

H₃: Erkeklerin vücut kütle indeksinin finansal risk toleransı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H₄: Kadınların vücut kütle indeksinin finansal risk toleransı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Tablo 4: Erkeklerin VKİ- FRT Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Stand. edilmemiş katsayılar	Standart Hata	Stand. edilmiş katsayılar	t değerleri	Sig.
Sabit	0,935	2,528		0,37	0,712
VKİ	0,319	0,1	0,213	3,192	0,002
Bağımlı Değişken: FRT					
F=10,186; p<.05; R ² = ,045 Düzeltilmiş R ² = ,041					

Erkeklerin VKİ'lerinin FRT'lerini etkileyip etkilemediğinin test edildiği analizde R² değerine bakıldığında, VKİ'nin FRT'yi açıklama oranı R²= ,041 olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçlara göre bağımsız değişken olan vücut kütle indeksi bağımlı değişken olan finansal risk toleransı üzerinde (F=10,186; df:1; p<.05) değerleri ile anlamlı bir etkiye sahiptir. Vücut kütle indeksi finansal risk toleransını pozitif yönde etkilemektedir. Yani erkeklerin vücut kütle indeksleri arttıkça finansal risk toleransları da artmaktadır. Bu verilere göre **H₃ kabul edilmiştir.**

Tablo 5: Kadınların VKİ- FRT Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standard. edilmemiş katsayılar	Standart Hata	Stand. edilmiş katsayılar	t değerleri	Sig.
Sabit	29,968	1,698		17,651	,000
VKİ	-,202	,074	-,160	-2,732	,007
Bağımlı Değişken: FRT					
F=7,462; p<.05; R ² = ,026 Düzeltilmiş R ² = ,022					

Kadınların VKİ'lerinin FRT'lerini etkileyip etkilemediğinin test edildiği analizde R² değerine bakıldığında, VKİ'nin FRT'yi açıklama oranı R²= ,022 olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçlara göre bağımsız değişken olan vücut kütle indeksi bağımlı değişken olan finansal risk toleransı üzerinde (F=7,462; df:1; p<.05) değerleri ile anlamlı bir etkiye sahiptir. Kadınların vücut kütle indeksi finansal risk toleransını

negatif yönde etkilemektedir. Yani kadınların vücut kütle indeksleri arttıkça finansal risk toleransları azalmaktadır. Bu verilere göre **H₄ kabul edilmiştir.**

Duygusal yeme davranışının vücut kütle indeksinin finansal risk toleransı üzerindeki etkisini daha iyi kavramak için bu iki değişkenin birbiri ile olan ilişkisini tespit etmek istenmektedir. Duygusal yeme davranışının vücut kütle indeksi üzerinde pozitif etkiye sahip olduğu önceki çalışmalarda tespit edilmiştir (Koenders ve van Strien, 2011; Konttinen vd., 2019; Lazarevich vd., 2016). Çalışmada bu etkiyi tespit etmek amacıyla H₅ hipotezi geliştirilmiş ve test edilmiştir.

H₅: Duygusal yeme davranışının vücut kütle indeksi üzerinde anlamlı bir etki vardır.

Tablo 6: Bireylerin DYD- VKİ Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standardize edilmemiş katsayılar		Standardize edilmiş katsayılar	t değerleri	Sig.
	B	Standart Hata	Beta-B		
Sabit	22,106	,366		60,400	,000
DYD	,162	,033	,215	4,935	,000
Bağımlı Değişken: FRT					
F=24,350; p<.05; R ² = ,046 Düzeltilmiş R ² = ,044					

Bağımsız değişken (DYD) ile bağımlı değişken (VKİ) arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan regresyon analizinde duygusal yeme davranışının vücut kütle indeksini açıklama oranı R²=-,044 olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçlara göre bağımsız değişken olan duygusal yeme davranışı bağımlı değişken olan vücut kütle indeksi üzerinde (F=24,350; df:1; p<.05) değerleri ile anlamlı bir etkiye sahiptir. Bu verilere göre **H₅ kabul edilmiştir.** Bireylerin duygusal yeme davranışı göstermesi obeziteyi pozitif yönde etkilemektedir. Yani bireylerin duygusal yeme davranışı puanları arttıkça vücut kütle indeksleri de artmaktadır.

Tablo 7. Finansal Risk İştahına Göre Anova Testi Değerleri

Yaş	Ort.	Yaş	St. hata	Sig.
20 Yaş ve altı	25,6742	21-30	0,6211	0,405
		31-40	0,73152	0,973
		41 +	1,13184	0,595
21-30	26,6403	31-40	0,56968	0,665
		41 +	1,03464*	0,099*
31-40	25,9911	41 +	1,10446	0,398
41 +	24,2593			
Ortalama	26,2203			
* Ortalama fark. P< .10 düzeyinde F = 2.383 Sig = , 069				
Çocuk	Ort.	Çocuk	St. hata	Sig.
0	26,1547	1	0,73925	0,253
		2 +	0,82572	0,681
1	27,3273	2 +	1,05125	0,18
2 +	25,4651			
Ortalama	26,2203			
Eğitim	Ort.	Eğitim	St. Hata	Sig.
12 Yıl Eğt.	27,0952	13-16 Yıl Eğt.	0,8342	0,836
		17 (+) Yıl Eğt.	0,91091**	0,032**
13-16 Yıl Eğt.	26,6188	17 (+) Yıl Eğt.	0,52778**	0,002**

17 (+) Yıl Eğt.	24,7953			
Ortalama	26,2203			
**Ortalama fark. sig. P<0.05 düzeyinde F = 6,635 Sig =, 001				
Tablo 7'nin Devamı				
Gelir	Ortalama	Gelir	St. Hata	Sig
1-2000	26,4977	2001-4000	0,58204	1
		4001-6000	0,66728	0,958
		6001-8000	0,71069	0,573
		8000 +	0,91961	0,651
Gelir	Ortalama	Gelir	St. Hata	Sig
2001-4000	26,5887	4001-6000	0,73325	0,944
		6001-8000	0,77297	0,574
		8000 +	0,96855	0,635
4001-6000	26,0361	6001-8000	0,83903	0,955
		8000 +	1,02204	0,938
6001-8000	25,4429	8000 +	1,0509	1
8000 +	25,2432			
Ortalama	26,2203			

Tablodaki veriler incelendiğinde 21-30 yaş aralığındaki kişilerle 41 ve üzeri yaş aralığında olan kişilerin finansal risk toleranslarında $p<.10$ anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılık vardır. **H₆ kabul edilmiştir.**

En fazla 12 yıl eğitim almış ve 13-16 yıl arasında eğitim almış ön lisans ve lisans derecesine sahip kişiler ile lisansüstü eğitime sahip 17 yıl ve üzerinde eğitim almış kişilerin finansal risk toleranslarında $p<.05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılık vardır ve **H₇ kabul edilmiştir.**

Finansal risk toleransı ile çocuk sayısı ($F=1,758$, $Sig=,173$) karşılaştırıldığında bu demografik değişkenlerde $p<.05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunamamıştır. **H₈ hipotezi reddedilmiştir.**

Finansal risk toleransı ile gelir düzeyi ($F=1,066$, $Sig=,373$) karşılaştırıldığında bu demografik değişkenlerde $p<.05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bu durumda **H₉ hipotezi reddedilmiştir.**

Tablo 8: T Testi: Evli-Bekar, Erkek-Kadınların Finansal Risk İştahları

	Grup	N	Ortalama	SD	t	df	p
Risk İştahı	Evli	139	26,333	5,441	0,307	529	0,767
	Bekar	364	26,178	5,074			
Risk İştahı	Erkek	217	27,4	5,404	4,592	529	0,000
	Kadın	286	25,352	4,821			

Evli ve bekar olan kişilerin finansal risk toleransları incelendiğinde evli kişilerin risk toleransı puanı ortalaması 26,33 iken bekarların 26,17 çıkmıştır. Bu veriler ışığında $p=,767$ olduğundan bu iki grubun finansal risk toleransları arasında anlamlı bir fark yoktur. Cinsiyete göre kişilerin finansal risk toleransları incelendiğinde erkeklerin ortalaması 27,40 iken kadınların 25,35 çıkmıştır. İki grup arasındaki finansal risk toleransı farkları $p<.01$ 'e göre anlamlıdır. **H₁₀ hipotezi reddedilmiş, H₁₁ hipotezi ise kabul edilmiştir.**

4. Tartışma ve Sonuç

Literatürde obez olan bireylerin diğerlerine göre karar verme, idrak edememe ve bilişsel esneklik konularında sorun yaşadıkları bildirilmiştir (Yang vd., 2018). Bu durumun finansal risk toleransını etkileyebileceği öngörülmüştür (Symmonds vd., 2010). Bu tespiti test etmek amacıyla gerçekleştirilen

regresyon analizine göre vücut kütle indeksinin finansal risk toleransı üzerindeki etkisinin kadınlarda ve erkeklerde farklı olduğunu tespit ettik. Literatürde sıklıkla bağlantısından bahsedilen duygusal yeme davranışı ve vücut kütle indeksi arasında ilişkinin olduğu belirtilmiştir (Elfhag ve Rössner, 2005; Koenders ve van Strien, 2011; Konttinen vd., 2019). Çalışmamızda duygusal yeme davranışının vücut kütle indeksi üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisi olduğu bulunmuştur.

Duygusal yeme davranışı ve vücut kütle indeksinin finansal risk toleransı üzerindeki etkisini daha doğru tespit edebilmek amacıyla kadın ve erkeklerin vücut kütle indeksleri ve duygusal yeme davranışları ayrı ayrı analiz edilmiştir. Erkeklerin duygusal yeme davranışının finansal risk toleransı üzerinde ($F=,426$; $df:1$; $p>.05$) değerleri ile anlamlı olmadığı, buna karşın kadınların duygusal yeme davranışı finansal risk toleransı üzerinde ($F=8,120$; $df:1$; $p<.05$) değerleri ile anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Duygusal yeme davranışı finansal risk toleransını negatif yönde etkilemektedir. Yani kadınların duygusal yeme davranışları arttıkça risk toleransları azalmaktadır.

Erkeklerin vücut kütle indeksi finansal risk toleransı üzerinde ($F=10,186$; $df:1$; $p<.05$) değerleri ile anlamlıdır. Vücut kütle indeksi finansal risk toleransını pozitif yönde etkilemektedir. Yani erkeklerin vücut kütle indeksleri arttıkça finansal risk toleransları da artmaktadır. Kadınların vücut kütle indeksi ise yine finansal risk toleransı üzerinde ($F=7,462$; $df:1$; $p<.05$) değerleri ile anlamlıdır. Yalnız kadınların vücut kütle indeksi erkeklerinkine kıyasla ters yönlü bir etki göstermekte ve finansal risk toleransını negatif yönde etkilemektedir.

Finansal risk toleransı demografik değişkenler arasında anlamlı farklılıkların olup olmadığı incelendiğinde yalnızca cinsiyet, eğitim ve yaş düzeylerinde anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Erkeklerin kadınlardan daha fazla risk almaya istekli oldukları $p<.01$ 'e göre anlamlıdır. Yaşın finansal risk toleransında anlamlı farkın oluşturup oluşturmadığı ile ilgili gerçekleştirilen analize göre 21-30 yaş aralığındaki kişilerle 41 ve üzeri yaş aralığında olan kişilerin finansal risk toleranslarında $p<.10$ anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılık vardır. En fazla 12 yıl eğitim almış ve 13-16 yıl arasında eğitim almış ön lisans ve lisans derecesine sahip kişiler ile lisansüstü eğitime sahip 17 yıl ve üzerinde eğitim almış kişilerin finansal risk toleranslarında $p<.05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bireylerin eğitim seviyeleri yükseldikçe daha az finansal risk toleransı gösterdikleri belirlenmiştir.

5. Teoriye ve Uygulamaya Katkıları

Yatırım danışmanlık şirketleri portföylerini yönettikleri yatırımcıların finansal risk toleranslarını belirleyerek yatırımcıların beklentilerini karşılayabilecek bir yönetim tarzı sergilemeyi hedeflemektedir. Bunun yanında literatür finansal risk toleransını etkileyen oldukça fazla değişkenin olduğunu gösterdiğinden, doğrudan finansal risk toleransını ölçen sorular ile yatırımcıların finansal risk toleransının belirlenmesi oldukça zordur. Yatırımcıların vücut kütle indeksinin ve duygusal yeme davranışının finansal risk toleransı üzerindeki etkisinin belirlenmesi bu açıdan önemlidir. Yatırım danışmanlık şirketleri demografik değişkenlerle beraber bu bilgileri müşterilerinden isteyerek finansal risk toleransını ortaya çıkaracak algoritmalara bu değişkenleri de ekleyebilir. Bu sayede yatırımcıların finansal risk toleransı daha gerçekçi olabilecektir.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre vücut kütle indeksi ve duygusal yeme davranışı kadınların ve erkeklerin finansal risk toleransında farklı bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla finansal risk toleransı tespit edilirken kadınlar için duygusal yeme davranışının ve vücut kütle indeksinin ters yönlü bir etkiye sahip olduğu; erkeklerin ise vücut kütle indeksi arttığında finansal risk toleranslarının da artabileceği ortaya çıkarıldığından bu değişkenler yatırım danışmanlık şirketleri tarafından veya sonraki akademik çalışmalarda analizlere dahil edilebilir. Bu durumun altında yatan sebepler arasında kadınların erkeklere göre duygu durumlarının daha değişken olması ve kadınların yeme arzularını kontrol edememesi gösterilebilir. Kadınların bu duygu durum değişkenliğinin fazla olmasının da yine finansal risk toleransını etkileyebileceği söylenebilir. Vücut kütle indeksi yüksek yani kilolu ya da obezitesi olan erkeklerin anlık şeker seviyelerinin yükselmesi sonucu rasyonel kararlar veremeyebilecek ve bu kişiler daha yüksek finansal risk toleransı gösterebileceklerdir. Vücut kütle indeksinin kadınların finansal risk

toleransı üzerindeki negatif etkisi kadınlardaki hormon seviyesinin farklılaşması sonucunda olduğu tahmin edilmektedir. Bu durumların varlığını tam olarak tespit etmek için hem kadın hem de erkeklerden anlık şeker ölçüm ve hormon seviyeleri alındıktan sonra anketin doldurulmasının sağlanması daha güvenilir bir sonuç elde etmeyi sağlayacaktır.

6. Gelecek Çalışmalara Öneriler

Gelecek çalışmalarda bireylerin beslenme alışkanlıkları, şeker seviyeleri, uyku süreleri, hormon seviyeleri belirlendikten sonra duygusal yeme davranışı ve vücut kütle indeksleriyle birlikte finansal risk toleransı tespit edilerek bu değişkenlerin aracılık etkileri test edilebilir. Bu sayede elde edilen bulgular daha sağlıklı yorumlanabilir.

Kaynaklar

- Addoum, J. M., Korniotis, G., ve Kumar, A. (2017). Stature, Obesity, And Portfolio Choice. *Management Science*, 63(10), s.3393-3413.
- Akerlof, G. A., ve Shiller, R. J. (2009). *Animal Spirits: How Human Psychology Drives The Economy, And Why It Matters For Global Capitalism*. Princeton University Press, Princeton and Oxford
- Akın, A., Yıldız, B., ve Özçelik, B. (2016). Duygusal Yeme Ölçeğinin Türkçe Versiyonunun Geçerlik Ve Güvenirliği. *Journal of International Social Research*, 9(44).
- Anbar, A., ve Melek, E. (2010). An Empirical Investigation For Determining Of The Relation Between Personal Financial Risk Tolerance And Demographic Characteristic. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 10(2), s.503-522.
- Apicella, C. L., Dreber, A., Campbell, B., Gray, P. B., Hoffman, M., ve Little, A. C. (2008). Testosterone And Financial Risk Preferences. *Evolution And Human Behavior*, 29(6), s.384-390.
- Apovian, C. M. (2016). Obesity: Definition, Comorbidities, Causes, And Burden. *Am J Manag Care*, 22(7 Suppl), s176-85.
- Arslandaş, H., Dereboy, F., Yüksel, R., ve İnalkaç, S. (2019). Duygusal Yeme Ölçeği'nin Türkçe Çevirisinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 30.
- Baysal, A. B. (2011). Ankara, Hatiboğlu Yayınevi, 13. Baskı.
- Bellante, D., ve Green, C. A. (2004). Relative Risk Aversion Among The Elderly. *Review of Financial Economics*, 13(3), s.269-281.
- Bikas, E., Jurevičienė, D., Dubinskas, P., ve Novickytė, L. (2013). Behavioural finance: The emergence and development trends. *Procedia-social and behavioral sciences*, 82, 870-876.
- Blüher, M. (2019). Obesity: Global Epidemiology And Pathogenesis. *Nature Reviews Endocrinology*, 15(5), s.288-298
- Chaulk, B., Johnson, P. J., ve Bulcroft, R. (2003). Effects Of Marriage And Children On Financial Risk Tolerance: A Synthesis Of Family Development And Prospect Theory. *Journal of Family and Economic Issues*, 24(3), s.257-279.
- Coleman, S. (2003). Risk Tolerance And The Investment Behavior Of Black and Hispanic Heads of Household. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 14(2), s.43-52
- Crockford, N. (1980). *An Introduction to Risk Management*. Woodhead-Faulkner.
- De Bondt, W. F., ve Thaler, R. H. (1987). Further Evidence on Investor Overreaction and Stock Market Seasonality. *The Journal of finance*, 42(3), s.557-581.
- De Ridder, D., Kroese, F., Evers, C., Adriaanse, M., Ve Gillebaart, M. (2017). Healthy Diet: Health Impact, Prevalence, Correlates, and Interventions. *Psychology ve Health*, 32(8), s.907-941.

- Devonport, T. J., Nicholls, W., ve Fullerton, C. (2019). A Systematic Review of the Association Between Emotions and Eating Behaviour In Normal and Overweight Adult Populations. *Journal of Health Psychology*, 24(1), s.3–24.
- Dickason, Z., ve Ferreira, S. J. (2018). The Effect of Age and Gender on Financial Risk Tolerance of South African investors. *Invest. Manage. Financ. Innov*, 15(2), s.96–103.
- Doğan, T., Tekin, E. G., ve Katrancioğlu, A. (2011). Feeding Your Feelings: A Self-Report Measure of Emotional Eating. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 15, s.2074–2077.
- Eckel, C. C., ve Grossman, P. J. (2002). Sex Differences and Statistical Stereotyping In Attitudes Toward Financial Risk. *Evolution and Human Behavior*, 23(4), s.281–295.
- Elfhag, K. ve Rössner, S. (2005). Who Succeeds In Maintaining Weight Loss? A Conceptual Review of Factors Associated with Weight Loss Maintenance and Weight Regain. *Obesity reviews*, 6(1), s.67-85.
- Erkan, M. K., ve Kavas, Y. B. (2021) Boy, Obezite ve Finansal Risk Alma Davranışı. 8. *Uluslararası Muhasebe Ve Finans Araştırmaları Kongresi(ICAFR)*, s.252-259.
- Evers, C., Marijn Stok, F. and de Ridder, D. T. D. (2010). Feeding Your Feelings: Emotion Regulation Strategies and Emotional Eating. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 36(6), s.792–804.
- Frayn, M., ve Knäuper, B. (2018). Emotional Eating and Weight In Adults: A Review. *Current Psychology*, 37(4), s.924-933.
- Ganley, R. M. (1989). Emotion and Eating In Obesity: A Review of the Literature. *International Journal Of Eating Disorders*, 8(3), s.343-361.
- Garaulet, M., Canteras, M., Morales, E., Lopez-Guimera, G., Sanchez-Carracedo, D., ve Corbalan-Tutau, M. D. (2012). Validation of A Questionnaire on Emotional Eating for Use In Cases Of Obesity: The Emotional Eater Questionnaire (EEQ). *Nutr Hosp*, 27(2), s.645-651.
- Gibson, E. L. (2006). Emotional Influences on Food Choice: Sensory, Physiological and Psychological Pathways. *Physiology and Behavior*, 89(1), s.53–61.
- Grable, J. E. (2000). Financial Risk Tolerance and Additional Factors That Affect Risk Taking In Everyday Money Matters. *Journal of Business and Psychology*, 14(4), s.625–630.
- Grable, J. E., ve Joo, S.-H. (2004). Environmental and Biophysical Factors Associated with Financial Risk Tolerance. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 15(1).
- Grable, J. E., ve Joo, S. (1999). Factors Related to Risk Tolerance: A Further Examination. *Consumer Interests Annual*, 45(1), s.53–58.
- Grable, J. E., ve Lytton, R. H. (2001). Investor Risk Tolerance: Testing The Efficacy of Demographics as Differentiating and Classifying Factors. *Journal of Financial Counseling and Planning*. 9, s.61-74
- Grable, J., ve Lytton, R. H. (1999). Financial Risk Tolerance Revisited: The Development of A Risk Assessment Instrument. *Financial Services Review*, 8(3), s.163–181.
- Grable, J. E. and Roszkowski, M. J. (2008). The Influence of Mood on The Willingness to Take Financial Risks. *Journal of Risk Research*, 11(7), s.905–923.
- Gürbüz, S., ve Şahin, F. (2014). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Ankara: *Seçkin Yayıncılık*, s 271.
- Hallahan, T. A., Faff, R. W., ve McKenzie, M. D. (2004). An Empirical Investigation of Personal Financial Risk Tolerance. *Financial Services Review-Greenwich-*, 13(1), s.57–78.
- Hanna, S. D., Gutter, M. S., ve Fan, J. X. (2001). A Measure of Risk Tolerance Based on Economic Theory. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 12(2), s.53.

- Hanna, S. D., ve Chen, P. (1997). Subjective and Objective Risk Tolerance: Implications for Optimal Portfolios. *Financial Counseling and Planning*, 8(2), s.17-26
- Herbert, J. (2018). Testosterone, Cortisol and Financial Risk-Taking. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*, 12, s.1-17
- Hirshleifer, D., ve Shumway, T. (2003). Good Day Sunshine: Stock Returns and the Weather. *The Journal of Finance*, 58(3), s.1009–1032.
- Jianakoplos, N. A., ve Bernasek, A. (2006). Financial risk taking by age and birth cohort. *Southern Economic Journal*, s.981–1001.
- Kahneman, D. (2015). Hızlı ve Yavaş Düşünme (8. b.). (O Deniztekin, ve F. Deniztekin, Çev.) İstanbul: Varlık Yayınları
- Kannadhasan, M. (2015). Retail Investors' Financial Risk Tolerance and Their Risk-Taking Behaviour: the Role of Demographics as Differentiating and Classifying Factors. *IIMB Management Review*, 27(3), s.175–184.
- Karakuş, S. Ş., Yıldırım, H., ve Büyüköztürk, Ş. (2016). Üç Faktörlü Yeme Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15(3), s.229–237.
- Kavas Yusuf Bahadır ve Erkan Mustafa Kenan, Bireysel Yatırımcıların Finansal Okuryazarlık ve Finansal Risk Alma Toleransı. *Ekev Akademi Dergisi*, 89, p. 379-399. Doi: 10.5281/zenodo.6346373.
- Kishore, R. (2004). Theory of behavioural finance and its application to property market: a change in paradigm. *Australian Property Journal*, 38(2), 105–110.
- Koenders, P. G., ve van Strien, T. (2011). Emotional Eating, Rather Than Lifestyle Behavior, Drives Weight Gain in a Prospective Study in 1562 Employees. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 53(11), s.1287–1293.
- Kontinen, H., van Strien, T., Männistö, S., Jousilahti, P., ve Haukkala, A. (2019). Depression, Emotional Eating and Long-Term Weight Changes: A Population-Based Prospective Study. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 16(1), s.1–11.
- Kozubíková, L., Homolka, L., ve Kristalas, D. (2017). The Effect of Business Environment and Entrepreneurs' Gender on Perception of Financial Risk in the Smes Sector. *Journal of Competitiveness*, 9(1), s.36-50
- Lazarevich, I., Camacho, M. E. I., del Consuelo Velázquez-Alva, M., ve Zepeda, M. Z. (2016). Relationship Among Obesity, Depression, and Emotional Eating in Young Adults. *Appetite*, 107, s.639–644.
- Lee, H. K., ve Hanna, S. (1991). Wealth and Stock Ownership. *Proceedings of the Association for Financial Counseling and Planning Education*, s.126–140.
- Leon, F. M., ve Aprilia, A. (2018). Study on Financial Risk Towards Individual Investor as Strategy to Improve Urban Community Empowerment. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 106, s.1–7.
- Levin, B. E. (2004). The Drive to Regain is Mainly in The Brain. *American Journal of Physiology-Regulatory, Integrative and Comparative Physiology*, 287(6), s.1297-1300.
- Maccrimmon, K., ve Wehrung, D. A. (1986). *The Management of Uncertainty: Taking Risks*. New York, s.1-386
- Mehta, P. H., Welker, K. M., Zilioli, S., ve Carré, J. M. (2015). Testosterone and Cortisol Jointly Modulate Risk-Taking. *Psychoneuroendocrinology*, 56, s.88–99.
- Melanson, K. J. (2007). Dietary Factors in Reducing Risk of Cardiovascular Diseases. *American Journal of Lifestyle Medicine*, 1(1), s.24-28.

- Micha, R., Peñalvo, J. L., Cudhea, F., Imamura, F., Rehm, C. D., ve Mozaffarian, D. (2017). Association Between Dietary Factors and Mortality from Heart Disease, Stroke and Type 2 Diabetes in the United States. *Jama*, 317(9), s.912–924.
- Montford, W., ve Goldsmith, R. E. (2016). How Gender and Financial Self-Efficacy Influence Investment Risk Taking. *International Journal of Consumer Studies*. 40(1), s.101-106.
- Nakip, M. (2006). *Pazarlama araştırmaları teknikler ve (SPSS destekli) uygulamalar*. Seçkin Yayıncılık, 2. Cilt, Ankara
- Njegovanović, A. (2018). Gender Differences in Financial Risk Aversion (The Role of Hormones In Financial Market). *Obrazovanje Za Poduzetništvo-E4E: Znanstveno Stručni Časopis O Obrazovanju Za Poduzetništvo*, 8(Special issue/Posebn), s.155–170.
- Nofsinger, J. R., Patterson, F. M., ve Shank, C. A. (2018). Decision-Making, Financial Risk Aversion, and Behavioral Biases: The Role of Testosterone and Stress. *Economics and Human Biology*. <https://doi.org/10.1016/j.ehb.2018.01.003>
- Powell, M., ve Ansic, D. (1997). Gender Differences in Risk Behaviour in Financial Decision-Making: An Experimental Analysis. *Journal of Economic Psychology*, 18(6), s.605–628.
- Rolison, J. J., Hanoch, Y., Wood, S., ve Liu, P.-J. (2013). Risk-Taking Differences Across The Adult Life Span: A Question of Age and Domain. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 69(6), s.870–880.
- Ryack, K. (2011). The Impact of Family Relationships and Financial Education on Financial Risk Tolerance. *Financial Services Review*, 20(3), s.181-193
- Sapienza, P., Zingales, L., ve Maestripieri, D. (2009). Gender Differences In Financial Risk Aversion and Career Choices are Affected by Testosterone. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 106(36), 15268–15273.
- Sarwer, D. B., ve Polonsky, H. M. (2016). The Psychosocial Burden of Obesity. *Endocrinology and Metabolism Clinics*, 45(3), s.677–688.
- Schooley, D. K., ve Worden, D. D. (1999). Investors' Asset Allocations Versus Life-Cycle Funds. *Financial Analysts Journal*, 55(5), s.37–43.
- Schwarz, N. (2000). Emotion, Cognition and Decision Making. *Cognition and Emotion*, 14(4), s.433–440.
- Sevinçer, G. M., ve Konuk, N. (2013). Emosyonel Yeme. *Journal of Mood Disorders*, 3(4), s.171–178.
- Singh, M. (2014). Mood, Food and Obesity. *Frontiers in Psychology*, 5, 925, s.1-20
- Stanton, S. J., Reeck, C., Huettel, S. A., ve LaBar, K. S. (2014). Effects of Induced Moods on Economic Choices. *Judgment and Decision Making*, 9(2), s.167-175
- Sunden, A. E., ve Surette, B. J. (1998). Gender Differences in the Allocation of Assets in Retirement Savings Plans. *The American Economic Review*, 88(2), s.207–211.
- Sung, J., ve Hanna, S. D. (1996). Factors Related to Risk Tolerance. *Financial Counseling and Planning*, 7.
- Symmonds, M., Emmanuel, J. J., Drew, M. E., Batterham, R. L., ve Dolan, R. J. (2010). Metabolic State Alters Economic Decision Making Under Risk in Humans. *PloS One*, 5(6), e11090.
- Sulaiman, E. K. (2012). An Empirical Analysis of Financial Risk Tolerance and Demographic Features of Individual Investors. *Procedia Economics and Finance*, 2, s.109–115.
- Szyszkka, A., ve Zielonka, P. (2007). The Disposition Effect Demonstrated on IPO Trading Volume. *Icfai Journal of Behavioral Finance, Forthcoming*, s.1-14

- Todd, P. M., ve Gigerenzer, G. (2003). Bounding Rationality to the World. *Journal of Economic Psychology*, 24(2), s.143-165.
- Upadhyay, J., Farr, O., Perakakis, N., Ghaly, W., ve Mantzoros, C. (2018). Obesity as a Disease. *Medical Clinics*, 102(1), s.13–33.
- Vaidya, V. (2006). Psychosocial Aspects of Obesity. *Health and Treatment Strategies In Obesity*, 27, s.73-85.
- Volpe, R. P., Kotel, J. E., ve Chen, H. (2002). A Survey of Investment Literacy Among Online Investors. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 13(1), s.1-15
- Wong, A. (2011). Financial Risk Tolerance and Selected Demographic Factors: A Comparative Study in 3 Countries. *Global Journal Of Finance and Banking Issues*, 5(5).
- Wong, A., ve Carducci, B. (2013). Does Personality Affect Personal Financial Risk Tolerance Behavior? *IUP Journal of Applied Finance*, 19(3), s.5-19
- World Health Organization (2000). Report of WHO consultation 2000. (www.who.org) (Erişim 09.03.2022)
- World Health Organization (2020). Obesity and Overweight. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight> (Erişim 09.03.2022)
- Wu, C. C., Sacchet, M. D., ve Knutson, B. (2012). Toward an Affective Neuroscience Account of Financial Risk Taking. *Frontiers in Neuroscience*, 6, s.1-10
- Xie, Z., Page, L., ve Hardy, B. (2017). Investigating Gender Differences Under Time Pressure in Financial Risk Taking. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*, 11, s.246.
- Yang, Y., Shields, G. S., Guo, C., ve Liu, Y. (2018). Executive Function Performance in Obesity and Overweight Individuals: A Meta-Analysis and Review. *In Neuroscience and Biobehavioral Reviews*. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2017.11.020>
- Yao, R., Gutter, M. S., ve Hanna, S. D. (2005). The Financial Risk Tolerance of Blacks, Hispanics and Whites. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 16(1), s.51-62
- Zetterdahl, E., ve Hellström, J. (2015). Ladies and Gentlemen: Gender Identity and Financial Risk-Taking. s.1-46

Ekler

Risk Toleransına ilişkin Korelasyon Matrisi

	RP1	RP2	RP3	RP4	RP5	RP6	RP7	RP8	RP9	RP10	RP11	RP12
RP1	1,00											
RP2	0,29	1,00										
RP3	0,18	0,13	1,00									
RP4	0,11	0,21	0,10	1,00								
RP5	0,19	0,24	0,12	0,29	1,00							
RP6	0,28	0,24	0,26	0,14	0,26	1,00						
RP7	0,10	0,05	0,07	0,17	0,07	0,03	1,00					
RP8	0,18	0,23	0,16	0,17	0,11	0,16	0,05	1,00				
RP9	0,13	0,29	0,18	0,07	0,20	0,16	0,01	0,13	1,00			
RP10	0,13	0,18	0,05	0,12	0,12	0,09	0,04	0,07	0,23	1,00		
RP11	0,19	0,23	0,19	0,24	0,13	0,13	0,11	0,15	0,15	-0,04	1,00	
RP12	0,14	0,29	0,21	0,16	0,26	0,19	0,09	0,16	0,28	0,13	0,18	1,00

Duygusal Yeme Davranışına İlişkin Korelasyon Matrisi

	DYD1	DYD2	DYD3	DYD4	DYD5	DYD6	DYD7	DYD8	DYD9	DYD10
DYD1	1,00									
DYD2	0,24	1,00								
DYD3	0,20	0,24	1,00							
DYD4	0,24	0,19	0,25	1,00						
DYD5	0,21	0,25	0,23	0,29	1,00					
DYD6	0,23	0,28	0,39	0,44	0,40	1,00				
DYD7	0,30	0,07	0,20	0,22	0,23	0,25	1,00			
DYD8	0,22	0,13	0,25	0,44	0,26	0,36	0,39	1,00		
DYD9	0,24	0,11	0,30	0,42	0,27	0,37	0,29	0,38	1,00	
DYD10	0,33	0,17	0,30	0,39	0,31	0,34	0,43	0,45	0,40	1,00